

Urnes entre petroli

A mesura que s'acosten les eleccions del 27 de gener a Txetxènia comencen a aclarir-se els interessos econòmics d'una guerra d'extermini.

Genocidi i anihilació cultural. Les bombes russes han fet de Txetxènia un munt de runes. Més de 50.000 morts; podrien ser 100.000. No hi ha escoles: el 70% han estat destruïdes i el 30% restant convertides en carsernes russes. No hi ha biblioteques, ni museus: els russos van robar les obres d'art del patrimoni de Grozni. Han estat esmicolats valors culturals i civilitzadors que, en canvi, havien resistit a la Segona Guerra Mundial i a la gran deportació ordenada per Stalin. Ja aleshores van ser cremats els documents i manuscrits dels arxius històrics en llengua txetxena amb caràcters originals àrabs, que van ser prohibits.

Aquest balanç esgarrifós el feia fa dues setmanes Movladi Udugov, vice-primer ministre txetxè i candidat a la presidència, des de Budapest. Segurament sense proposar-s'ho Movladi havia triat la primera ciutat d'Europa que en hipotètics temps de pau va saber què significava l'entrada dels tancs russos a sang i foc. Budapest 1956 i Grozni 1995 són una mena de símbol de les capacitats destructives de l'imperi comandat des del Kremlin al principi i al final de la guerra freda.

I és que tot i que les eleccions txetxenes es presenten carregades de no poques intrigues tribals (un Iandàrviev patriarcal conspirant contra el seu primer ministre Maixhàdov, un home modern, i el "terrorista" Bassàiev intentant de prendre la tercera posició a Udugov), la lluita política es dissipa entre les ombres que hi projecten moviments de milers de milions de dòlars.

Però la presència del factor diner en la guerra de Txetxènia no sempre ha estat ben identificada. Al principi es va insistir d'una manera desorbitada en el suposat interès de les màfies txetxenes a donar suport a l'independentisme per crear una mena de paradís de la corrupció. Fins i tot Ieltsin identificava la guerrilla amb "els bandits". Mentrestant els crítics del Kremlin insistien en la fal·lera del "partit de la guerra" (del guardaespalles Korjàkov als ministres Gràtxov i Kúlikov) de continuar l'escalada per satisfer desigs ideològics (la pàtria, l'imperi) i també per obtenir milions de dòlars procedents del comerç i del tràfic d'armes.

Fins que fa un any la revista francesa *Courrier International* va assenyalar un fet significatiu: les accions terroristes de la guerrilla tenien per escenari un dels hipotètics recorreguts que la companyia nord-americana Chevron havia dissenyat per a l'oleoducte Bakú-Novosibirsk per portar el petroli de la mar Càspia a través del Caucas fins a la mar Negra. I el *Courrier* explicava que el traçat preferit passava per Budionnovsk, on el juny del 1995 hi va haver la presa d'ostatges que després es va repetir, el gener del 1996,

a Kizliar i Pervomàiskaia, llogarets que també es trobaven en la ruta del petroli. Precisament, el gener del 96, mentre tenia lloc el bombardeig rus de Pervomàiskaia, la Chevron es plantejava de fer les desviacions del traçat i negociar una altra ruta amb Geòrgia, l'Azerbaitjan i Turquia. Això significava marginar Rússia del que es considera el "contracte del segle": el consorci petroler implicat mou més de 8.000 milions de dòlars. Clinton va haver d'intervenir-hi per evitar que Moscou en fos apartat, això sí, en canvi d'arrencar a Ieltsin la definitiva retirada de Txetxènia. I en l'etapa que comença la màxima fricció entre Moscou i els independentistes de Grozni és la cessió del control de l'oleoducte i dels petrodòlars que genera.

Amb el temps s'ha sabut que Turquia, Geòrgia i l'Azerbaitjan, països base de la Chevron, van servir de cobertura per fer arribar armes, municions i assessors a la guerrilla txetxena. Molt d'aquest suport provenia d'Occident. Aquesta "intromissió" és una de les principals coartades dels falcons del Kremlin a l'hora d'anunciar la no-reducció d'armes convencionals al Caucas i d'alertar contra l'arribada de l'OTAN al flanc meridional de l'imperi ex-soviètic. Els artífexs d'aquestes advertències no anaven desencaminats, en vist de les declaracions del polític nord-americà Daniel Fein, que ha donat a la Casa Blanca un consell suggeridor: que els EUA concedeixin al països del Caucas les mateixes garanties que va donar als del Golf. Fein manté que, si en el seu dia hom va defensar el petroli amb la "Tempesta del Desert", per què hauria de ser menys legítima una "Tempesta de la Mar Càspia"?

Llibert Ferri